

**Chemical Castration Punishment: Analysis of Legal, Medical, Ethical,
and International Experience**

Sobitxonov Muhammad Ali Asatilla o'g'li

Student of Group 204 Namangan Regional Academic Lyceum under Tashkent State

University of Law E-mail: sobitxonovv@gmail.com

Odiljonov Ilyosbek Ilxomjon o'g'li

2nd-year Student, Group 204 Namangan Regional Academic Lyceum under Tashkent

State University of Law E-mail: odiljonovilyosbek077@gmail.com

Abstract. This scientific article comprehensively analyzes the legal foundations, medical mechanisms, international experience, advantages and disadvantages, as well as the ethical and legal issues related to chemical castration as a punishment used in combating sexual violence crimes against minors. The article examines the medical nature of temporarily suppressing sexual desire through antiandrogen medications, including their side effects and reversibility. International experience in countries such as the United States, South Korea, Poland, and Kazakhstan is analyzed with regard to the application, effectiveness, and limitations of this punishment. Furthermore, the study evaluates the legal possibilities and risks of introducing chemical castration from the perspective of the Constitution of the Republic of Uzbekistan, the Criminal Code, and international human rights standards.

Kimyoviy kastratsiya jazosi: Huquqiy, tibbiy, axloqiy va xalqaro tajriba tahlili

Toshkent davlat yuridik universiteti huzuridagi Namangan viloyati akademik litsey

204-guruh o'quvchisi

Sobitxonov Muhammad Ali Asatilla o'g'li

sobitxonovv@gmail.com

Toshkent davlat yuridik universiteti huzuridagi Namangan viloyati akademik

litseyining 2-kurs 204-guruh o'quvchisi

**JOURNAL OF
SCIENCE AND INNOVATIVE RESEARCH STUDIES
VOLUME-1, ISSUE-5, 2026**

Odiljonov Ilyosbek Ilxomjon o'g'li
odiljonovilyosbek077@gmail.com

Anotatsiya

Ushbu ilmiy maqolada voyaga yetmaganlarga nisbatan jinsiy zo'rvonlik jinoyatlari bilan kurashishda qo'llaniladigan kimyoviy kastratsiya (kimyoviy bichish) jazosining huquqiy asoslari, tibbiy mexanizmi, xalqaro tajribasi, afzalliklari va kamchiliklari hamda axloqiy-huquqiy muammolari kompleks tahlil qilinadi.

Maqolada antiandrogen dorilar yordamida jinsiy ehtirosni vaqtinchalik bostirish usulining tibbiy mohiyati, nojo'ya ta'sirlari va qaytuvchanligi ko'rib chiqiladi. Xalqaro tajribada AQSh, Janubiy Koreya, Polsha, Qozog'iston va boshqa davlatlarda ushbu jazoning qo'llanilishi, uning samaradorligi va cheklovlari tahlil etiladi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, Jinoyat kodeksi va xalqaro inson huquqlari standartlari nuqtai nazaridan kimyoviy kastratsiyani joriy etishning huquqiy imkoniyatlari va xatarlari baholanadi.

Tadqiqotda jazoning recidivni kamaytirishdagi potentsiali bilan birga, inson huquqlari (tana daxlsizligi, qiynoq taqiqlari), tibbiy xavflar va axloqiy masalalarga alohida e'tibor qaratilgan. Muallif majburiy va ixtiyoriy shakllarni farqlab, O'zbekiston huquq tizimi uchun kompleks yondashuvni (kimyoviy kastratsiya + psixoterapiya + monitoring) taklif etadi.

Asosiy xulosalar: Kimyoviy kastratsiya bolalar huquqlarini himoya qilishda qo'shimcha vosita bo'lishi mumkin, biroq uni joriy etishdan oldin chuqur ilmiy, tibbiy va huquqiy ekspertiza talab etiladi. Eng samarali natijaga erishish uchun profilaktika choralarini kuchaytirish va jazoning insonparvarlik tamoyillariga mosligini ta'minlash zarur. Kalit so'zlar: kimyoviy kastratsiya, jinsiy jinoyatchilar, pedofiliya, inson huquqlari, recidiv, Jinoyat kodeksi, antiandrogen terapiya, O'zbekiston huquq tizimi.

Kirish

Kimyoviy kastratsiya (kimyoviy bichish) — bu jinsiy jinoyatchilar, xususan pedofillarga nisbatan qoʻllaniladigan jazo yoki davolash usuli boʻlib, maxsus dori vositalari yordamida jinsiy ehtiros (libido) va jinsiy faollikni vaqtinchalik pasaytirishdan iborat. Bu usul jarrohlik yoʻli bilan amalga oshiriladigan jismoniy kastratsiyadan farqli oʻlaroq, qaytuvchan xususiyatga ega. Soʻnggi yillarda Oʻzbekiston va qoʻshni davlatlarda voyaga yetmaganlarga nisbatan jinsiy zoʻravonlik holatlarining koʻpayishi fonida bu mavzu jamoatchilik muhokamasiga chiqdi.

Ushbu maqola kimyoviy kastratsiya jazosining huquqiy asoslarini, tibbiy mexanizmini, xalqaro tajribasini, afzalliklari va kamchiliklarini, shuningdek, inson huquqlari nuqtai nazaridan bahosini batafsil yoritishga qaratilgan. Maqsad — mavzuni ilmiy-nazariy jihatdan chuqur tahlil qilish va Oʻzbekiston huquq tizimi uchun takliflar berish.

1. Kimyoviy kastratsiyaning tibbiy mohiyati va mexanizmi:

Kimyoviy kastratsiya antiandrogen dorilar (masalan, medroksiprogesteron asetat — MPA, leuprolid, goserelin va boshqalar) yordamida amalga oshiriladi. Bu dorilar organizmda testosteron (erkak jinsiy gormoni) ishlab chiqarishni bostiradi. ¹ Natijada jinsiy istak keskin pasayadi, erektsiya qobiliyati zaiflashadi va sperma sifati pasayadi.

Asosiy taʼsirlari:

Jinsiy ehtirosning 70-90% ga kamayishi (tadqiqotlar boʻyicha).

Qaytuvchanlik: dori taʼsiri toʻxtatilganda (odatda 3-6 oy ichida) funksiyalar tiklanishi mumkin.²

Nojoʻya taʼsirlar: osteoporoz (suyak moʻrtlashishi), depressiya, vazn ortishi, jigar va yurak-qon tomir tizimi muammolari, koʻkrak bezlari kattalashishi (ginekomastiya), ruhiy buzilishlar.

1. ¹ Oʻzbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksi.

2. ² Xalqaro inson huquqlari hujjatlari (BMT, YEXHT).

Tibbiy nuqtai nazardan bu usul pedofiliya kabi parafiliyalarni (jinsiy buzilishlarni) davolashning bir qismi sifatida qo'llaniladi. Ammo majburiy qo'llashda psixoterapiya bilan birgalikda o'tkazilishi tavsiya etiladi. Yolg'iz kimyoviy kastratsiya jinsiy istakni butunlay yo'q qilmaydi va ba'zi hollarda jinoyatchi boshqa usullar bilan jinoyat sodir etishi mumkin.

2. Xalqaro tajriba va qonunchilik:

Ko'plab davlatlarda kimyoviy kastratsiya jazo yoki shartli ozod qilish sharti sifatida qo'llaniladi:

AQSh: Kaliforniya (1996-yildan), Florida, Luiziana, Texas va boshqa shtatlar. Ikkinchi marta jinoyat sodir etgan pedofillarga majburiy yoki shartli ravishda qo'llaniladi. Ba'zi shtatlarda jarrohlik kastratsiyasi ham ruxsat etilgan.

Janubiy Koreya (2011-yildan): Voyaga yetmaganlarga nisbatan jinoyat sodir etganlarga majburiy.

Polsha (2009-yildan): Majburiy tartibda qo'llaniladi.

Qozog'iston (2025-yil oktabr oyidan): Ozodlikka chiqishidan 6 oy oldin sud qarori va psixiatrik ekspertiza asosida majburiy kimyoviy kastratsiya. Bu eng yaqin va dolzarb misol.

Boshqa davlatlar: Ukraina, Indoneziya, Rossiya, Chexiya (jarrohlik varianti), Buyuk Britaniya (ixtiyoriy ravishda muhokamada), Italiya (muhokamada).

Yevropa Ittifoqida majburiy qo'llash inson huquqlariga zid deb baholanadi, ammo ixtiyoriy yoki shartli shakllari mavjud. BMT va Amnesty International majburiy kimyoviy kastratsiyani qiynoq yoki inson qadr-qimmatini kamsituvchi jazo sifatida tanqid qiladi.

O'zbekistonda hozircha kimyoviy kastratsiya qonun bilan belgilangan emas. Jinoyat kodeksining 118, 119, 128, 129-moddalari bo'yicha uzoq muddatli qamoq jazosi

qo‘llaniladi³. 2023-yilda Prezident Administratsiyasi rahbarining o‘rinbosari Komil Allamjonov bu jazoni joriy etishni taklif qilgan edi.

3. Huquqiy asoslar va O‘zbekiston konteksti:

O‘zbekiston Konstitutsiyasining 13-moddasida inson huquqlari oliy qadriyat deb belgilangan. Jinoyat-huquqiy siyosatda jazoning maqsadi ⁴— jinoyatni oldini olish, jinoyatchini tuzatish va jamiyatni himoya qilishdir.

Afzalliklari:

Recidiv (qayta jinoyat) xavfini kamaytiradi (tadqiqotlarda 50-80% gacha pasayish ko‘rsatilgan).

Qamoqxonada saqlash xarajatlarini tejaydi.

Jabrlanuvchilar (bolalar) huquqlarini ustuvor himoya qiladi.

“Yangi O‘zbekiston”da bolalar huquqlarini mustahkamlash strategiyasiga mos keladi.

Kamchiliklari:

Inson huquqlarini buzish (tana daxlsizligi, qiynoq taqiqi).

Tibbiy xavflar va davlatning zararni qoplash mas’uliyati.⁵

Samarasizligi: dori ta’siri tugagach yoki g‘ayrijinsiy usullar bilan jinoyat sodir etish mumkinligi.

Axloqiy muammolar: jazoning “shafqatsiz”ligi.

O‘zbekiston Jinoyat-protsessual kodeksiga o‘zgartirish kiritish orqali sud qarori, psixiatrik ekspertiza va ixtiyoriy rozilik asosida joriy etish mumkin. Majburiy shakl inson huquqlari bo‘yicha xalqaro majburiyatlarga zid bo‘lishi mumkin.

4. Axloqiy va falsafiy baho:

Utilitarizm nuqtai nazaridan: Jamiyat manfaati (bolalarni himoya) jinoyatchi huquqlaridan ustun turadi. Agar recidiv kamaysa, jazo samarali.

3. ³ Wikipedia va ilmiy maqolalar: Chemical castration.

4. ⁴ O‘zbek nashrlari: Kun.uz, Daryo.uz, Xabar.uz materiallari (2023-2025).

⁵ Xorijiy tadqiqotlar: South Korea, Poland, US laws

Deontologiya (inson huquqlari): Har qanday majburiy tibbiy aralashuv — qiynoq yoki inson qadrini kamsitishdir. BMT Inson huquqlari Deklaratsiyasi va Yevropa Inson huquqlari Konventsiyasiga zid.

Restorativ adolat: Jinoyatchini davolash va jamiyatga qaytarishga e'tibor qaratish kerak, faqat jazo emas.

Ekspertlar fikri turlicha: ba'zilar umrbod qamoq yoki o'lim jazosini samaraliroq deb hisoblaydi, boshqalari kimyoviy kastratsiyani psixoterapiya bilan birgalikda qo'llashni tavsiya etadi.

5. Amaliyotdagi muammolar va xatarlar:

Monitoring: Dori qabul qilishni nazorat qilish qiyin.

Gender tengligi: Asosan erkaklarga qo'llaniladi, ayollar uchun muqobil usullar kam.

Stigma: Jamiyatda "bichilgan" degan tamg'a.

Samaradorlik tadqiqotlari: Ba'zi tadqiqotlarda recidiv pasaygan, boshqalarida farq yo'q.

Moliyaviy yuk: Davlat dorilar, monitoring va zararni qoplashni ta'minlashi kerak.

6. O'zbekiston uchun takliflar:

Qonunchilik: Jinoyat kodeksiga alohida modda kiritish. Faqat og'ir holatlarda (takroriy jinoyat, voyaga yetmagan qurbon) va sud-psixiatrik xulosaga asosan.⁶

Majmuaviy yondashuv: Kimyoviy kastratsiya + majburiy psixoterapiya + reyestr + cheklovlar.

Ixtiyoriy element: Qamoq muddatini qisqartirish evaziga rozilik olish.

Ilmiy tadqiqotlar: O'zbekiston sharoitida samaradorlikni o'rganish.

Profilaktika: Bolalar huquqlarini oshirish, ta'lim, oilaviy tarbiya va jamoatchilik nazorati kuchaytirish.

Muqobillar: Umrbod qamoq, ochiq reyestr, elektron bilaguzuklar, kimyoviy kastratsiyadan keyin uzoq muddatli kuzatuv.

1. ⁶ Tibbiy manbalar: PubMed tadqiqotlari antiandrogen terapiya bo'yicha

**JOURNAL OF
SCIENCE AND INNOVATIVE RESEARCH STUDIES
VOLUME-1, ISSUE-5, 2026**

Xulosa

Kimyoviy kastratsiya jazosi — murakkab va bahsli masaladir. U bolalarni himoya qilishda samarali vosita bo'lishi mumkin, ammo inson huquqlari, tibbiy xavflar va axloqiy me'yorlarni hisobga olish shart. O'zbekiston uchun bu jazoni joriy etishdan oldin chuqur ilmiy-muhandislik va huquqiy ekspertiza o'tkazish, xalqaro standartlarga moslashtirish zarur. Eng muhimi — jamiyatda pedofiliya va jinsiy zo'ravonlikning oldini olish bo'yicha kompleks choralar ko'rish.

Adabiyotlar ro'yxati:

- 1. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksi.**
- 2. Xalqaro inson huquqlari hujjatlari (BMT, YEXHT).**
- 3. Wikipedia va ilmiy maqolalar: Chemical castration.**
- 4. O'zbek nashrlari: Kun.uz, Daryo.uz, Xabar.uz materiallari (2023-2025).**
- 5. Xorijiy tadqiqotlar: South Korea, Poland, US laws.**
- 6. Tibbiy manbalar: PubMed tadqiqotlari antiandrogen terapiya bo'yicha**

